

Kolbark, krzyż pamiątkowy przy drodze do Chrzastowic, 1995 r.

1. Kategoria

Miejsca pamięci, II wojna, krzyż

2. Położenie administracyjne

gm. Klucze, pow. olkuski, woj. małopolskie

3. Współrzędne

50.35631 19.66280

4. Kod w dokumentacji

Kolbark-06-42

5. Data weryfikacji terenowej

22 kwietnia 2016 r.

Krzyż stoi na skraju Lasu Kolbarskiego, około 1,6 km na południowy wschód od Kolbarku, naprzeciwko kapliczki na rozstaju dróg. Upamiętnia śmierć rotmistrza Wacława Zdyba pseud. Zawieja, który w sierpniu 1944 roku poległ w potyczce stoczony z Niemcami przez oddział AK Surowiec pod dowództwem por. Gerarda Woźnicy pseud. Hardy.

Jak piszą Olgerd Dziechciarz i Jacek Sypień w opracowaniu o miejscach pamięci na terenie powiatu olkuskiego, w dniu 18 sierpnia 1944 roku partyzanci z oddziału Hardego uderzyli na Niemców budujących umocnienia w rejonie Kolbarku i Zarzecza. W akcji brało udział 76 partyzantów. Z zasadzki zaatakowali oni niczego niespodziewających się Niemców, którzy przeczesali przed pracą pobliski las, ale nie wpadli na pomysł, że wróg może być skryty w niskich krzakach na otwartym terenie. Autorzy przytaczają następnie relację samego Hardego: po chwili niemiecki okrzyk: 'Achtung! Banditen!' i strzały ppor. „Trzepaka” oraz jego grupy rozpoczęły akcję. Serie z broni automatycznej skierowały się w krzaki. Kpr. „Zawzięty” (Franciszek Sosnowski - dop.) raz po raz posyłał z obsługiwanego erkaemu celne i siejące popłoch wśród Niemców serie. Grad pocisków przecinał powietrze we wszystkich kierunkach. Spędzona do pracy miejscowa ludność oraz znajdujący się bliżej krzaków hitlerowcy przypadli do ziemi i dna okopów. Rozszalałe i pozostawione bez opieki konie pędziły po polu, rozwlekając porozbijane części wozów*.

Poległy w walce Zawieja był dowódcą Oddziału VII Okręgu Śląsk (Kedywu) AK. W czasie potyczki pełnił obowiązki obserwatora z ramienia Okręgu*.

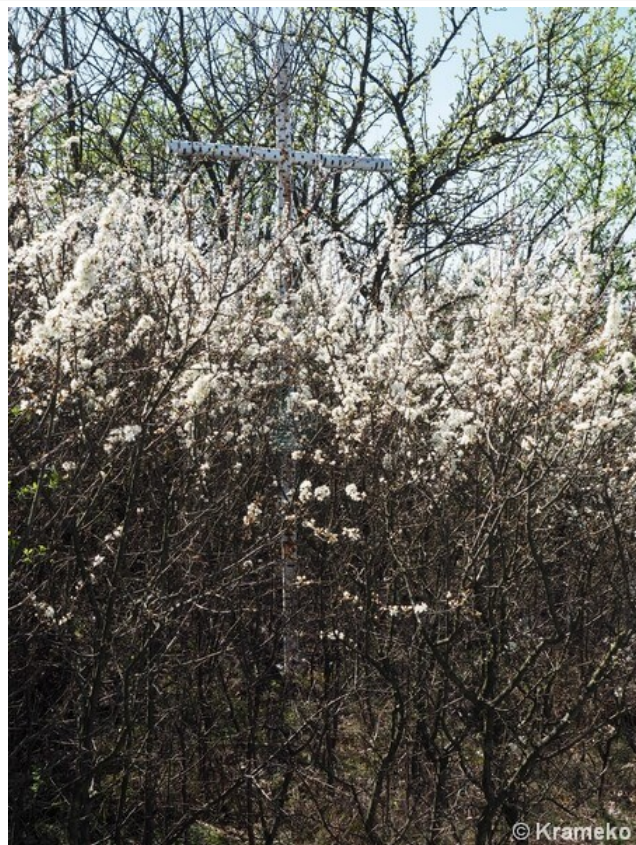
Krzyż ze stalowych rur pomalowanych w sposób imitujący pień brzozy został ufundowany w 1995 roku przez koło Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej z Klucz. Na krzyżu blaszana tablica z napisem: WIECZNA CZEŚĆ I CHWAŁA / BOHATEROWI / ROTMISTRZ / WACŁAW ZDYB / ps. "ZAWIEJA" / ŻOŁNIERZ ARMII KRAJOWEJ / ZGINĄŁ NA TYM TERENIE W WALCE / ODDZIAŁU "HARDEGO" / Z OKUPANTEM HITLEROWSKIM / W DNIU 18.08.1944. Krzyż stoi wśród gęstych krzewów, w sezonie wegetacyjnym jest słabo widoczny z drogi.

Niektóre z budowanych przez Niemców umocnień zachowały się w dobrym stanie do naszych czasów. Najbliższy tego rodzaju obiekt to schron bojowy typu ringstand 58 c, ukryty w grupie śródpolnych zadrzewień, niecały kilometr na południowy wschód od krzyża.

7. Uwagi

8. Źródła i materiały

* Olgerd Dziechciarz, Jacek Sypień, *Pamięć śladów, śladami pamięci - miejsca pamięci narodowej na ziemi olkuskiej*, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Olkuszu, Olkusz 2015, s. 120.

WIECZNA CZEŚĆ I CHWAŁA
BOHATEROWI
ROTMISTRZ
WACŁAW ZDYB
ps. "ZAWIEJA"
ŻOŁNIERZ ARMII KRAJOWEJ
ZGINĄŁ NA TYM TERENIE W WALCE
ODDZIAŁU "HARDEGO"
Z OKUPANTEM HITLEROWSKIM
W DNIU 18.08.1944

NA
POLU
CHWAŁY
1939
1945

WIECZNA CZEŚĆ I CHWAŁA
BOHATEROWI
ROTMISTRZ
WACŁAW ZDYB
ps. "ZAWIEJA"
ŻOŁNIERZ ARMII KRAJOWEJ
ZGINĄŁ NA TYM TERENIE W WALCE
ODDZIAŁU "HARDEGO"
Z OKUPANTEM HITLEROWSKIM
W DNIU 18.08.1944